

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
118 0 П 000493 08 Рев
Бања Лука, 22.9.2010. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Јанка Нинића као предсједника вијећа, Петра Бајића и Златка Куленовића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиље Б.Р., са боравиштем у Ш., коју заступа Ј.П., адвокат из Б.Л., против тужених, Ц.К. из Б.Л., коју заступа др М.М., адвокат из Б.Л., С.Ш и С.Ш1, обоје са пребивалиштем у Ш., које заступа М.Т., адвокат из Б.Л., ..., С.Ф. из Б.Л., ... и М.Ц. из Б.Л., коју заступа П.Р., адвокат из Б.Л., ради утврђења доприноса у стицању брачне имовине, одлучујући о ревизијама тужене Ц.К. и тужене М.Ц. против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-08-001 372 од 15.9.2008. године, на сједници одржаној 22.9.2010. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизије се одбијају.

Образложење

Првостепеном пресудом Основог суда у Бањој Луци број 071-0-П-06-001 907 од 21.4.2008. године утврђено је да је тужилца Б.Р. у браку са бившим супругом, сада пок. А.Ш сином А., у стицању заједничке имовине допринјела са $\frac{1}{2}$ дијела тако да је на тај начин стекла право сувласништва и коришћења са $\frac{1}{4}$ дијела на некретнинама уписаним у з.к.ул. број 12420 К.О. Б.Л. на имену А.Ш са $\frac{1}{2}$ дијела, а које се у нарави састоје од парцеле к.ч. број 170/21, зване кућиште и двориште, што по новом премјеру одговара некретнинама уписаним у П.Л. број 460 К.О. Б.Л. 4. и некретнина уписаних у з.к. ул. број 1769 К.О. Б.Л., а које се у нарави састоје од парцеле к.ч. број 170/11, зване кућиште и двориште и куће без земљишта саграђене на к.ч. број 170/11 укупне површине од 344 м², а што по новом премјеру одговара некретнинама уписаним у П.Л. број 1551/2 К.О. Б.Л. IV означена као к.ч. број 18, што су тужени Ц.К. (у даљем тексту: првотужена), С.Ш. (у даљем тексту: друготужена), С.Ш.1 (у даљем тексту: трећетужени), С.Ф. (у даљем тексту: четвртотужена) и М.Ц. (у даљем тексту: петотужена) дужни признати и трпјети (став 1.). Тужени су дужни тужилци солидарно накнадити трошкове парничног поступка у износу од 7.545,00 КМ, све у року од 30 дана по правоснажности пресуде под пријетњом извршења (став 2.). Тужилца се одбија са захтјевом за накнаду трошкова парничног поступка преко досуђеног износа (став 3.).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-08-001 372 од 15.9.2008. године жалба петотужене се дјелимично уважава, преиначава се пресуда Основног суда у Бањој Луци број 071-0-П-06-001 907 од 21.4.2008. године у дијелу одлуке о трошковима поступка, тако што се ова тужена обавезује да солидарно са осталим туженим плати тужиљи трошкове парничног поступка до износа од 1.320,00 КМ, док се у преосталом дијелу жалба ове тужене одбија и првостепена пресуда потврђује (став 1.). Жалба првотужене Ц.К. се одбија и првостепена пресуда потврђује (став 2.).

Првотужена Ц.К. и петотужена М.Ц. изјавиле су ревизије против другостепене пресуде, због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

Тужилца је у одговору на ревизије прво и петотужене оспорила наводе ревизија и предложила да се исте одбију.

Друго, треће и четвртотужени нису дали одговор на ревизије прво и петотужене.

Тужилца у тужби захтјевом тражи утврђење заједнички стечене имовине током брака са сада пок. А.Ш. и висину њеног удјела од $\frac{1}{2}$ дијела у тој имовини.

Тужилца је, према утврђеном чињеничном стању, 25.7.1967. године у Б.Г. закључила брак са предником прво, друго и трећетужених пок. А.Ш. (у даљем тексту: правним предником прво, друго и трећетужених). У току трајања брака стекли су кћерку С.Ш. рођену ... године и С.Ш.1 рођеног ... године. По закључењу брака живјели су и радили у Ш. Тужилца се у периоду од 1968. године до 1977. године дошколовавала и запослила се током 1968. године као тумач и преводилац у суду, полицији и болници у Ш. Током 1977. године у вријеме трајања брака са предником прво, друго и трећетуженог, купили су у Ш. киоск, задужили се по уговору о кредиту код банке у износу од 240.000 шведских круна, а за тим су га опремили и отворили ресторан З. гдје су продавали брзу храну и безалкохолна пића у којем су обоје радили у послијеподневним часовима. Током 1970. године тужилца и предник прво, друго и трећетужених купили су земљишну парцелу у Б.Л. у Улици ..., на којој су заједно са супругом четвртотужене Х.Ф. изградили дуплекс стамбену зграду тако да сваком од њих припадне по $\frac{1}{2}$ дијела зграде и на којој су уписани као сувласници са $\frac{1}{2}$ дијела. Током 1979. године дошло је до престанка њихове брачне заједнице када је предник прво, друго и трећетужених напустио Ш. и вратио се у Б.Л., а њихова дјеца друго и трећетужени остали су да живе са тужиљом у Ш. Предник прво, друго и трећетужених се током 1992. године оженио са првотуженом са којом је живио у предметној кући. Током рагних сукоба у бившој СРБиХ, јануара 1993. године предник прво, друго и трећетужених са предником петотужене С.Ц. (у образложењу побијане пресуде погрешно се наводи име Б.Ц., који је отац С.Ц.1) закључио је уговор о размјени предметне некретнине у

Б.Л. за некретнину предника петотужене у Р., РХ, ближе наведених у том уговору, и у односу на овај уговор у току је парница код првостепеног суда у предмету П-2116/02 у којој је предмет тужбе захтјев за утврђење ништавости тог уговора. Након смрти предника прво, друго и трећетужених током 1998. године, покренут је оставински поступак који је прекинут до окончања спора у овом предмету.

Код оваквог стања чињеница првостепени суд закључује “да је предметна некретнина стечена у току трајања брака тужиље и предника прво, друго и трећетужених и да тужени током поступка нису доказали да је допринос предника тужених у стицању ове имовине био већи од доприноса тужиље, нити су прво и четвртотужена доказали да је током 1979. године између њих закључен писмени споразум по којем су подјелили брачну имовину тако да спорна некретнина припада њиховом правном преднику, а имовина у Ш. и некретнина на острву Б., РХ, припада тужиљи”. Првостепени суд је позивом на одредбе члана 272. и 273. Породичног закона („Службени гласник РС“ број 54/02, у даљем тексту: ПЗ) у вези с одредбама члана 2. ст. 1, 7. и 123. Законом о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 58/03 до 49/09, у даљем тексту: ЗПП), судио тако да је утврдиоудио тужиље од $\frac{1}{2}$ дијела на предметној некретнини ближе описаној у изреци првостепене пресуде.

Чињенична утврђења и правна схватања првостепеног суда прихватио је и другостепени суд.

Ставови нижестепених судова су правилни.

Првотужена у ревизији није оспорила величину сувласничког удјела тужиље у предметној некретнини стеченој у браку са предником прво, друго и трећетужених, али јој је оспорила право на ову некретнину из разлога што су се они током 1979. године писмено споразумјели да сву брачну имовину подјеле тако да предметна некретнина припадне преднику прво, друго и трећетужених, а тужиљи припадне имовина у Ш. као и некретнина на острву Б. у РХ, док петотужена у ревизији указује да је у овом спору требало прекинути поступак до окончања спора у предмету првостепеног суда број П-2116/02 у којем је предмет спора утврђење ништавости уговора о размјени некретнина закључен у јануару 1993. године између њеног предника С.Ц.1 и предника преко друго и треће тужених.

У ревизији првотужене се тврди “да је супротно ставу нижестепених судова утврђено саслушањем првотужене и четвртотужене која је сестра предника прво, друго и трећетужених, уз овјерену изјаву нотара из Ш, да је брачна имовина већ подјељена и да је доказано која је имовина фактички постала власништво и посјед тужитеља и да је тужиља добила и више од $\frac{1}{2}$ дијела заједничке имовине”.

Првостепени суд је супротно тврдњама у ревизији првотужене о постојању писменог споразума о подјели брачне имовине између тужиље и предника прво, друго и трећетужених, закључен 1979. године у вријеме када је фактички престала

брачна заједница између њих, по којем је спорна имовина у Б.Л. припала преднику прво, друго и трећетужених, а имовина у Ш. и на острву Б. у РХ припала тужилји, и доводећи у везу исказе прво и четвртотужене саслушаних у својству странака са исказима тужилје, друго и трећетужених саслушаних у својству странака, који су негирали постојање таквог споразума о подјели брачне имовине, правилно оцјенио како сваки доказ посебно тако и у вези са осталим изведеним доказима за које је дао довољне и ваљане разлоге зашто исказима прво и четвртотужене није повјеровоао о постојању писменог споразума о подјели брачне имовине, а које (разлоге) као правилне усваја и овај суд.

Исто тако су нижестепени судови дали правилне и ваљане разлоге зашто нису повјеровали садржини писмених изјава К.В. од 30.11.2002. године, 03.3.2003., 19.6.2003. и 07.7.2007. године, који је обављао послове адвоката и пружао адвокатске услуге преднику прво, друго и трећетужених током 1979. године када је брачна заједница између њега и тужилје фактички престала да постоји, у којим је у једним писменим изјавама потврђивао а у другим негирао постојање таквог споразума о подјели брачне имовине, које као правилне усваја и овај суд.

Други приговор ревизије првотужене “да је готово опште позната околност да се у Ш. не дозвољава развод брака док супруга и дјеца не буду имали вансудску или судску одлуку о имовини”, није основан.

Код првостепеног суда изведен је доказ увида у овјерени превод садржине пресуде Основног суда у Hallsbergu и Š. о разводу брака између тужилје и предника прво, друго и трећетужених од 18.3.1972. године (чија фотокопија пријеписа са фотокопијама оригинала је приложена у списима овог предмета и чију садржину пријевода прво и четвртотужена у току поступка нису оспоравале) у којој поред одлуке о разводу брака, садржана је и одлука да се тужилји додјељују на старање дјеца С. и С.1 (у то вријеме су били малолетни, а како је већ речено, С. рођена и С.1 рођен ... године). Према томе, наведена одлука о разводу брака између тужилје и предника прво, друго и трећетужених о повјеравању тужилји на старање њихове дјеце, а која одлука није измјењена, не садржи одлуку о имовини разведених брачних супружника, нити се у њој констатује да су бивши брачни супружници између себе писмено се споразумјели о подјели њихове имовине.

Трећи приговор ревизије првотужене „да из доказних средстава је неспорно да брачна тековина није била само кућа у Б.Л., и да се не може неком досудити ½ дијела у стицању у имовини само на једном дијелу, а други дио имовине да се игнорише, јер се онда имовина и не дјели на по ½ дијела“, исто тако није основан.

Нижестепени судови су се у односу на овај ревизијски приговор, правилно позвали на садржину одредбе чл. 2. ст. 1. ЗПП по којој у парничном поступку суд одлучује у границама захтјева који су стављени у поступку, а који су нижестепени судови правилно примијенили када су у овом спору одлучили о наведеном захтјеву тужилје којим је тражила утврђење удјела у стицању брачне имовине на некретнини у Б.Л., јер је у ставу 1. овог члана (чл. 2.) прописано начело

диспозиције странака у погледу обраћања суду за пружање заштите и искључиво право странака да одреде предмет, садржину и обим парнице, а судови су у овом спору поступили у складу са овим начелом.

Четврти приговор првотужене „да је чињеница да тужиља за живота предника, прво, друго и трећетужених, није тражила утврђење удјела у заједнички стеченој имовини већ је то учинила 20 година након развода брака“. Овај ревизиони приговор није основан из разлога, што је у овом спору у питању стварно-правни захтјев за утврђење удјела у заједнички стеченој имовини у браку у којем случају то право протеклом времена се не губи.

Петотужена у ревизији понавља наводе из жалбе против првостепене пресуде „да је у овом спору суд морао донијети одлуку о прекиду поступка док се правоснажно не заврши спор у предмету првостепеног суда П-2116/02 кога је петотужена, као тужиља, покренула против законских насљедника предника прво, друго и трећетужених, а ради утврђења ништавости уговора о размјени некретнина из јануара 1993. године закљученог између њеног предника пок. С.Ц.1 и предника прво, друго и трећетужених.

У овом је спору у питању стварно-правни захтјев за утврђење сувласничког удјела на заједнички стеченој брачној имовини предника прво, друго и трећетужених и тужиље, док је у предмету првостепеног суда број П-2116/02 у питању облигационо-правни захтјев за утврђење ништавости наведеног уговора о размјени некретнина, па стога се у овом спору о питању правне ваљаности уговора о размјени некретнина не може одлучивати ни као о претходном питању, нити одлука донесена у овом спору веже суд приликом доношења одлуке о облигационо-правном захтјеву за утврђење ништавости уговора о размјени у предмету првостепеног суда број П-2116/02.

Нижестепене пресуде немају, према томе недостајака на које се указује у ревизијама прво и петотужене, нити оних на које овај суд пази по службеној дужности. Досљено томе, ревизија прво и петотужене су одбијене као неосноване (члан 248. у вези са чланом 241. ЗПП).

Предсједник вијећа
Јанко Нинић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић